

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer 'Atsmot Yosef

Ibn Ezra, Joseph ben Isaac

קחצי נב פסוי, ארזע נבא

Nidpas ... poh Śaloniḳi, 361 [1600/1601]

א הכלה

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767)

עצמות יוסף

יפה אכל כהפריך וכת נילף מוקנשא כי אקדושין קאי דאילו אמעשה ידיה איכא למפרך שאני התם דלא טרחא בהו לכך פרש' זל דאקדושין קאי ואקושיא קמיינתא לא פירש בן ככל'.

תוספות

וכי תימא נילף מבושת וכו' לכן נרא' ליומיא וכו' אבל אמת הוא שגם כשהיא נערה יכול לקדשה וכו'.

ויש

לדקדק דמאי פריך בגמרא ואימא ה"מ קטנה דכנערה גופיה ה"מ למפרך ואימא ה"מ נערה שקבל אביה קדושה אבל אימא שקבלה להו קדושה דידה וק"ל.

גם יש לדקדק כמה שכתבו דמקדושי אביה ליבא למלפיניהו וכו' דאם כן היכי קאמר בגמ' וכי תימ' נילף מנדר' כיון שאו הקדושי' הם על ידה לגמרי:

ונראה

דהכי נילף דכי היכי דבנדרים כולה מלתא באביה תליא כמו כן בקדושין אפי' היתה הקבלה על ידה ליהו של אביה:

גם

יש לדקדק בפירושו של בהך דעביד גריכותא לקמן דאגטריך למכתב מעשה ידיה וכו' ואי אשמועינן מעשה ידיה דקא מתואר ופירש רש"י זל ודעתיה אמעשה ידיה אבל קדושי' דמעלמי דלא הית דעקו לזונה אימא לרודה וכו'.

ואיך

יתכן לומר כן דכיון דנילה הכתוב דנערה המתקדשת ע"אביה הו הקדושין לאביה אף על גב דאין דעתו עליהן כבר נתבטל כבר זו ואיך אפשר למטעי דכמתקדשת ע"א עזמה שיהו הקדושין שלה מההוא טעמא וכיון סכן תיתי מתרתי:

ולכא

למיא דשאני התם דכיון שקבלם אביה נעשה כווכה בהם שהרי מעשה ידיה דכלאו קבלתם הם כרשותו ומהנד הסוה ידעין דאיכא דקדשה עזמה של אביה הו ואם כן לשתוק מאין ספק שבא ללמד על קדושין שקבל היא דהו של אביה וכו' האי גונא הקשו התו כפרק נערה שנתכתתה כדיבור הסתחיל וכאי באניאת וכו' וכשתעמיס העיין בצריכותא דלקמן תרא חלוק מכוואר בדבא בקל יתבאר:

תוספות

יציאה דכוותי עיין בפ' נערה ככתובות פ"ח:

זרע

זרעה לא אגטריך קרא דכני בכיס וכו' ומכל מקום כריתתא מפיק מאין לה לבוכיח זרע זרעה פיקול דעיקר קרא לפסול איגטריך לזרע זרעה אפי' פסול הוא דאתא דלזרע פסול הא אם בא עליה פסול פסול וכח' התו זל:

גופא

ויצאה חייט וכו' יאמר תושב ולא יאמר שכיר ואני או קנוי קמין עול'

אינו אוכל קנוי קמין שנים לא כ"ס:

וקשה

דאיכא למפרך מה לקנוי קמין עולם שכן אינו נחשב כחמון שיוצאו האדם לבנו שהרי הנרנע אינו עובד את הכן ואילו היוצא כשש עובד את הכן דומי לממון ש שהאדם יורשו לכניו. ונראה דרמי הך ק"ו לגילוי מלתא דעלמא דכבר הוא דלא גרע השכיר מן המושב אלא דבע' הג קמין דכר זה אל ק"ו.

תוספות

בגרות שמוציאה וכו' ומיתת האב תוכיח וכו':

וקשה דהא מאי דלא קיימא לן דמיתת האב מוציא מרשות האדון מהך ק"ו גופיה הוא משום דאיכא למפרך מה לסימוכס שכן נשתנה הגוף וכדאיתא לקמן דף י"ו וכיון דהתוספות אכתי לא סלקי' אדעתיהו הך פיר' אף עשו ממונו יוכיח דאדרב' נקשה ונאמר דהיא גופא תיתי בקל וחומר ודוחק לומר דהוה כותת תירוצם באומרם דאיכא למימא מה למיתת האב וכו' כלומר וטעם זה אפילו מיתת אב לא קיימא לן אלא מהך ק"ו גופיה ונראה דמאי דעביד ק"ו בגמ' לבגרי' דאילו לית אינו חשוב כ"כ כיון דבבגרי' ליכא כ"כ טיבוי כמו סימנין וכבר עלה על דעת אחיי' לומר לא נכרכה אלא לבגרי' דאילו לכוני' וכו' והוה סלקי התוס' אדעתיהו דטעמא דמיתת האב לא אתא בק"ו הוא משום דאיכא למפרך מה לסימנין שכן נעשית ברשות האדון מה שאין מיתת האב שאין קברא לומר שמה שנעשה בבית אביה יוניאנה מרשות האדון ולקמן ב"ד מה לסימנין אבאר בפר' זו וצ"ד והיו כבורים התוס' דכך הוא הבגרות עם שנעשי' ברשות האדון כמו מיתת האב שנעשה בבית אביה ולכן הקשו מיתת האב תוכיח בהשכס שאין עוד פרכא אחרת למיתת האב ודמי קצת לבגרי' איילוני' וחידשו התוס' הפרכא והשתא גם טעמא דמיתת האב תליא בכך וק"ל:

תוספות

ויצאה חייט הקשה מהר"ב בתשוב' הגדפקות מחדש זל ואיכא למידק דאדרכא אורחיה דתלמודא לאוקומיה קרא בגמרא יתר דתפסת מועט תפסת עב' ואי לא הוה כתיב קרא אחד מהם שפיר הוה מקשה הרב זלסה אבל ב"יין דכתיבי כ' קראי טפי הוה למדרש לקראי כפי קדר הליכה:

תוספות

דלא אתיא סימני נערות וכו' וא"ת וכו' הא אמרינן גבי סרים עד שיהא בו כלן ומסתמא ה"ה באיילוני' וכו' כנראה מדבריהם זל שאם היו בו כלן הוה איילוני' אף בטענה קטנה והוא דכר תימא שלא מצינו בגמ' סימני איילוני' עד שתהיה כת פטרי' והכי און הר' מכס זל כפ' כמה אישנת:

דיילפת כסף מהר קרא אין צורך לו דקנייב כסף לחודיה מקו קאיתא לן אבל לעולם עיקר גופיה דקרא אינטריך לרקמן ואע"כ דמוילא כסף לן כסף בההוא נריכותא וזה נר ככין :

אבל קשה

לוי קושיא א' בדברי האי תנא אמאי לא ליק קני' כסף מקו דהקדש ומה הפכה הקדש שאיכרחו לפרותו כפטר יכול לפרותו בכסף אשה שנקנית בשטר אינו דין שתהא נקנית בכסף ולכאורה נרא' שאין שום פרכא בהך קו' :

ונראה

דע"כ קרא אינטריך דאי מקו דהקדש הייתי או דיו בהקדש שאין מתחלל על הקרקע וכמו כן אשה לא תהא נקנית בקרקע ואין קול דשיה כסף כסף אך ק' דנהי דזה מתורץ לענין הכתוב דאינטריך אבל כיון דבלא הפי אינטריך קרא לרקמן וממילא משתמע כסף ועיקר קושיית התלמוד לתנא הוא דלמה לא נפיק כסף מקו' עם שהפסיק אינטריך להתיא דלקמן א"כ תקשי לן דאמאי לא נפיק כסף מקו' דהקדש הכתוב וליכא למופרך ביה ולא מילי ואין לומר דכיון דמתבין קתני בכסף ובשעה כסף אין לתנא למילף מהקדש דנאמר דיו דהא עיקר התנא לא בא ללמוד בי א"כ קניית כסף אבל כבר הכתיב אינטריך לרקמן ומיכא"כ משתמע כסף ח"לפי מע"ע דשניה כסף בכסף ונראה דאין לו לתנא ללמוד כסף מקו' נשים בודו שהוה הפך משנתים וכשלמא התיא דנפיק מקרא דכסף ממילא בלמוד שיה כסף מע"ע פמה מבי אותו כסף שהוה שיה כסף ככסף כמו כן הכא אבל התיא אין ללמוד דבר זה מקו' דאית ביה דיושהו דבר הסותרו : עוד נראה דאיכא למפרך אקו' של הקדש מה להקדש שכן תקדש אפי' באמירה דאמירתי לנכוח כמוכרתו להדיוט והוה ליה פרכ' מהכנה ליניאה עד שעשו התוס' משש ויובל דוק :

ומה

אמה העבריה שאינה נקנית בכופא נקנית ככסף וכו' :

קשה

נימא דיו אהיש דינא וכמו שהאמה אינה נקנית כי א"כ כשתי פרוטות כמו כן אשה :

והיה

נר' לומר דבע"הג קמייך אקו' דשפח' כנענית דנקנית בפרוטה מה תנא מה לשפח' כנענית שכן נקנית בחוקה וחליפ' אמה יוכיח וליכ' למי' דכיון דאמר אמה יוכיח דיו שיהא כאמה כשתי פרוטות דכיון דאית ביה פרכא ואית לשפח' לשפח' כנענית שהוה תחילת הדין בלמוד

עוד

יש לדקדק שהתוס' הקשו מרב הונא אבל רבי יוחנן אמר אפי' באחד מהן ומואי יקשי התוס' למר בר רב אשי דאפטר לו לתרץ וכו' דאיהו ס"ל כר' יוחנן ונר' דהתוס' מקשים לר' כיון דמר בר רב אשי קרא יתיר דרש ע"כ נר' לתרץ הך קרא בין לרב הונא בין לרבי יוחנן וק"ל :

ולענין

הלכה הדבר בר' שאין מחוייבין אותה באיילוניות עד שתהיה בת עשרים וכדאיתא פ' יוצא דופן ודברי התוס' נר' לדחוק ולומר דהכי קאמר דאפילו את"ל דבעודה קטנה נר' שיהיו בה סימני איילוניות מ"מ נר' שיהיו בה סימני כלן :

ד' ותנא

מיייתי לה מהבא וכו' כבר כתבתי למעל' כד' ולימ' לדירה וכו' דרב יהודה דנפקא ליה מאין כסף והך תנא דנפקא ליה מבי יקח א"כ אשה לא פליגי אהדדי אלא דמר נפק' ליה מהבא לענין כסף ומר נפקא ליה מהבא אבל הכי תרי קראי נריכי לדברי הכל ומוט' עביד בגמ' נריכותא בזה ואין להקשות אמאי תפיק רב יהודה האי קרא ותנא תפיק האי קרא אדכיון דמכל חד מתרווייהו ולפיכך כסף אין זה מן הדקדוק והדבר פשוט :

ובמאי

דפריך בגמ' הא למה לי קרא הא איתא ליה יש לרקד לכאור' דמאי קושיא היא זאת הא עיקר קרא אינטריך למאי דרש לקמן להיבא דיהבא איהו לדירה דלא להו בקדושי כסף קידושין להכי אינטריך בו יקח והג' דקיסה כמ"ש התוס' והתירוצ' נראה מכוון דפריך לבעל הכריתא דקאמר אחר קיום הק' ת"ל כי יקח א"כ אשה ולכך פריך אחר הק' הא למה לי קרא שכבי הנר מהכריתא הוא שבעבור שנתבט הק' אינטריך הפסוק אבל לתחילת דברי הכריתא שאמרה והלא דין הוא וכו' ופרש' ולמה לי קרא וכו' תקשי לן דהא אינטריך' להיה דלקמן ולפי' ריהטת שמעתתא אפש' לדחוק בדברי הכרית' דה' ק' והלא דין הוא יקרא לא אינטריך להכי אלא להיה דלקמן לענין נריכותא ולקמן לא פריך אלא משום דאחר קיום הק' א"כ כנר דעל קיום הק' קאמר הכי :

והנראה

לפי ענין דעתי בזה הוא דתנא לא מיייתי מהך קרא אלא ענין קניית כסף לחודיה דהא על מתבין דנקנית בכסף קאי ועלה קאי בעי מכלן ומיייתי לה מקרא ועם היית דעיקר גופיה דקרא אינטר' להא דלקמ' מ"מ פריך כעל הכריתא והלא דין הוא כלום דמאי

וי קניין
כמוון
ד' אית
מון ש
הך קו'
השכיר
ואת
מוציא
איכא
איתא
א
אדרב
דוחק
וממה
מיתת
דמאי
ב"כ
עלה
ילוני
מיתת
ך מה
מית
אכיה
וימנין
ך הוא
זיתת
האב
האב
נרכא
ל'
ד' זבל
וחדש
מורא
פסת
היה
טפי
וכו'
נבני
לונית
הוי
טלא
זריש

עצמות יוסף

אלא דלא נזכר שם בכף בהדיא : ואפשר לו
שרמו רש"י בזה הפסוק מה שכתבתי דמיון כעה
אין דע"ע הנזכר לגוי :

יבנה

תוכיח שנקיבי כביאה וכו' מדכתי
ויבמה וכדפרשי :

לדקדק דמדאינטרין קרא למעט יבמ' מכסף ידעו
דהאש' נקנית בכסף דאש' אינה נקנית בכסף למה
לי קרא יבמה למעט מכסף אש' תאמ' דלא כילף
מק' דאמה אשה תוכיח ונראה דא' לא היה כתיב
קרא דויבמה היינו לומדי אשה ויבמה מקל וחומר
דאמה והשתא דכתב רחמנא ויבמה למעט יבמה
מעשה אשה לא ידעין בק' דאמרינן יבמה תוכיח
דויבמה אינטרין למעט שטר
ועוד
ביבמה וק' :

מה

לאמה העבריה שכן יונאה בכסף :
קשה לו דאמה המתקדשת
בקדושי יעוד יוכיח שאינה יונאה בכסף ונקנית
בכסף בזויות הראשונות :

ונראה

דהאמה היותקדש בקדושי יעוד
נקנית חפילו בע"כ דמי לפרכא
דזקוקה ועומדת דעכיד בגמרא : א"כ איכא
למפרך מה לאמה המתקדש כאותו כסף שכן אותו
הכסף גם כן יכול להזיאה מעבודת מה שאין לומ'
כן באשה כלל :

תוספות

מעיקרא דדינא וכו' הוא
הדיון דהוה מני למוקט שכן
יונאת בשש וכו' וכו' וכו' : זריך להבין
היכי מניין למעבד פרכ' מיניא להכנה דאדרב
כל מה שריכה לה הכתוב ביניאיות נראה דכונת
הכתוב היא להזיאה מעבודות ואין נאמה דמעט
זה יהיו לה הכנסות הרבה ויכניס בתוך העבד
ומן הגמרא דפריך מה לאמה שכן יונאה בכסף ל'
ליכא לאוכוחי כלל שכבר פרשי' זל והואיל וכסף
חשוב כה לפדות חשוב כמו לקנותה כפי הגר' דהוא
זל נתעורר בזה ותיקן דהואיל וחשוב לפדותה וכו'
דנראה דמעט שחשוב לפדותה משום הכי חשוב
לקנותה אבל בשש וכו' וכו' וכו' ליכא למיח' הכי
ונראה דטעם הפרכא הוה הכי הו'
דכיון דרבי כה רחמנא יניאיות
הרבה אינו מן הרחוק שיהיו בה הכנסות דשאיות
טעם אי אתה רוצ' להכניס בקניינים הרבה כעבו'
שאתה מכניסה כעבודות כבר נתן לה הכתוב ת'
תיקונים בזה שנתן לה יניאיות הרבה להזיאה מתוך
העבדות :

חקירה בכלל

ויש לספקי
עבדין
יוכיח מהכנס' לניאיה כי היכי דעבדין מיני פרכא
דלכאורה נראה דדוקא פרכא עבדין משום דאית
ביה

משפחה כנענית ותשא נקנית בפרוט ונראה היה
לעד' שזהו טעם התוס' כד' ה' מעיקרא דדינא וכו'
דניחא ליה למפרך הך פרכא דשייכא אף בשפחה
כנענית דהוה מני למעבד ק' משפחה כנענית דיש
לדקדק למה להם למימר דהוה מני למעבד ק'
זהו להו' למי' דהוה מניין למימר שפחה כנענית
תוכיח דאינה יונאה בשש ויובל אלא דנקטי כ'
פמלתייהו ק' משפחה כנעני' בעבור שהוה תחילת
הדיון א"א שזה א"א להולמו שהרי התוס' קיימו אחמי
דעביד בגמ' פרכא דיונאה בכסף דלמה לא עשו
פרכא אחרת ותירגו התוס' דה' אלא דניח' ליה
וכו' אבל קודם טיעמה הפרכא דיונאה בכסף אין
לנו למפרך מידי באמה ולא בשפחה כנעני' ואם
אית לנו פרכא דחליפין בשכח' וכאמר אמה תוכיח
אכתי נאמ' דיו באמה כיון דאכתי לא ידעי' הפרכ'
אבל עיקר הדב' הוא שעיקר קושייתינו היא דלמה
ליה לתלמודא למימר מעיקרא דדינא פרכא נאמ'
דיו ואכילו לא יהא שום פרכא בעולם וכיון שכן
ספיר נאמ' תחילת הדיון שפחה כנענית ולא תקנה
אלא בפרוטה : ולפי זה מ"ש התוספות דהוה מני
למעבד קל וחומר משפחה כנעני' דלא שייך למימר
הכי הכונה לומ' דליכא ח"כ שום פרכא וליכא למי'
דכונתם לומר דליכא הך פרכא אבל לעול' דאיכא
פרכא דחליפין וחזקה ואיכא למומ' אמה העבריה
תוכיח וכו' וע"כ ל' מה לתרווייהו שכן יונאי' בכסף
ולכן עשה בגמרא הך פרכא דהוה היה להם לתוס'
לרמוז ולא היה להם לומר דלא שייכא פרכא ד'
דסימנים וכו' ונתקיים מה שכתבת' בסמוך :

עוד

נראה לתרץ דלא ניירינן מאמה אלא
עיקר הקימן וגם האמה עיקר קניי'
בפרוטה הוא משום דלהווי בה גרעון כסף הוא ד'
דאינטרין ב' פרוטות וזה לא שייך באשה כלל אבל
אי הוה ילפינן בהקשה דאמה הוה ילפי' ב' פרוטות
דאין הקש' למחנה כבר לי ולקמן כד' ה' מוכר ענמו
מכלן אכאר אש' ע"ע הנזכר לגוי נקנה בפרוטה
וטעמו של דבר ע"ש :

עוד

נראה לתרץ דדוקא בק' לתודיה
אמרינן דיוי אכל הכא דאית הקש'
וק' ולא כש'ל תרווייהו בעבור דיו' ואפשר שיה
כווננו התוספות כאו' אי בהקש' לחוד וכו' ודוקא
ותירזן האמנעי עיקר' :

נקנית

בכסף פרשי' מכסף מקנתו
ועיקרא נכסא לן משהפרה

כיה הך טעמא דכתיבנא לעיל דמשום דיש באמה
 יניאות הדכה לתקן את עבודתה אינו מן הקושי
 שיטיל בה הכנסו הרבה כיון שכבר יש בה תיקונין
 הרבה בדי שתנא לחירות אבל היוכיח מיניאה
 להכנסה אינו שייך הטעם הזה באותו הדבר
 ולא עברין יוכיח מנייה ועוד יש לחלק דבשלמא
 בפרה שאנו עושים מה לאמה שכן יש בה יניאה זו
 במסך מעצמו בליד שאין לו יניאה לא כלמוד אבל
 בשאר אומרי יניאה בלו יוכיח שהיא במקום ההוא
 ואינו כוונתו כאלו אף אני אביא הכנסה ונמצא
 שאינו יניאה היא העיקרית המחייבת ההכנסה וזה
 בל יעשה :

ויש

לדקדק לשי האמת אמאי אינטרין
 היקש דכי יקח ללמד שטר באמה
 העבדיה דמק דלאה נפקא לן שאינו יניאה בכסף
 ונקיף כסף וחפ' דלא עבדי ק' עם יניאה והכנסה
 איכא לא הוה כתוב הקש לענין שט' ה' ילפי' ע"ע
 הנמכר ליש' מע"ע הנמכר לגוי שאיח קקנה פטור
 במ"ש התו' בנביא דע"ע דה' הואיל וכו' כג' דשכ'
 שכי' ועבריה איתקש לע"ע דכתיב כי ימכר לך
 אחר העבדיה וכו' ולקמן בפסק דובטור מנלן
 דק' ו' אבאר עד תירוצו אחר כפי עתא דשמיא :

עוד

כתבו ורכימו נתחיל וכו' דע כי אין
 טעם רכימו כנש' משום דחשוב הדב'
 כמו פרכא דיהא אין משיבין על ההקש אבל הכונה
 היא דכיון דמאי דכתו' בהדיא בכתו' אינו ההכנס'
 אלא היניאה וזה אי אפשר ללמוד באמה אס' כן ה'
 ההכנסה דנפקא לן מהיניא' לא גמרינן בה וק' :

תוספות

מה לאמה וכו' וזל כ"ש דאיכא
 למפרך יכמ' תוכיח וכו' הכ"ס
 הוא באופן זה אחר שדקדק מה שדקד' הר' מוהר"י
 ן לב ז"ה דבכ' של מקומות המה נהפך ליוכיח
 והיוכיח למה והבא סהך ק' של מקומות ליכא למי'
 יכמה יוכיח אלא פרכא והיא מה לכיאה וכו' וע"ב
 ז"ל שזאת היא גם כן כונת התוספות באו דאיכא
 למפרך יכמה תוכיח פי' והיא פרכא דעדיף טפי
 מיוכיח והטעם הוא ברור וכראה לי לדקדק זה ב'
 בדבריה' באומ' דאיכא למפרך יכמה וכו' דהא לא
 שייך ליטנא דלמפרך אייכיה כלל איך כתבו דאיכ'
 למפרך אלא כונתם ז"ל היא לומר שהיוכיח שאמר
 בגמרא השתא איכא למפרך כיה כלו שנעשה פרכא
 מחמו והיא מה לכיאה שכן קונה ביכמה וכו' :

ויש

לדקדק בדברי התוספות דמה קל
 וחומר הוא זה דהא איכא למימר
 יניאת כסף יוכיח שמנונא באמה ואינו מניא באש'
 אף אני אביא ההכנסה ועם מה שכתבתי למעלה
 שמיניאה להכנסה לא עברין יוכיח ניחא' אבל

במקור אחר תירוצו מבואר לכל :
 קשה דאפילו דפרכינן מה יניאה
 כדפ' איכא למימר שטר יוכיח שאינו
 קונה באמה וקונה באשה אף אני אביא כסף וכו'
 וכבר נתעורר הרב מוהר"ן לב ז"ה כזה והודחק
 בתירוצו וחקר הדבר בדבריהם ז"ל וכמו שכתב הוא
 עצמו :

והנראה

לי שאין צריך ביאור בדבריה'
 ז"ל וכונתם ז"ל מבוארת וזה
 שהתוספות ז"ל הוקשה להו' בהאי ק' דעביד בגמר'
 ועביד מנייה יוכיח מיכמ' ולבסוף מביק דאית ביה
 פרכא מיניאת כסף ואמאי לא עביד ק' מוקמות
 ולא שייך שום פרכא ולא שום יוכיח ונימא הכי ומה
 ביאה שאינה באמה ישנה באשה כסף וכו' והשתא
 ליכא למימר יכמה תוכיח וכו' ותירצו התוס' שהיוכיח
 נהפך למה ומכאן כלמוד לכל המקומות שהיוכיח
 נהפך למה וז"ש כ"ס וכו' שהוא אריש דינא והשתא
 איכא למפרך מה לכיאה וכו' ואיכא למימר שטר
 יוכיח וגם לבסוף יניאת כסף יוכיח במקומו עומד
 ואפי' תימא מה לטור שכן מניא תאמר בכסף וכו'
 היינו ממש הפרכא דמה לאמה שכן יניאה בכסף
 וכונת התוספות לומר שלא במלמנו מכל הפרכות
 דגמרא אלא דהמה נהפך ליוכיח והיוכיח למה זהו
 כל כונתם כזה ואין שום תפיסה לדברי התוספות
 ונתחיל קושיות הרב מוהר"ן לב ז"ה כנר' לי :

אחר

שכתבתי ביאור דברי הגמר' והתו'
 כפי הנראה לעד :

ראיתי

לכתב דב' קל בעיני יודעי דעת
 עם טקסה מאד בדברי הר"ט א'
 ז"ל וזה שהוא ז"ל הוקשה לו על הך ק' וכתב ז"ל וק' ז'
 מה לאמה העבדיה שכן אין קנייח לשם אישות ולא
 שייכא בה ביאה ולאו משום קולא דביא' היא ואיכא
 למימא דתנא סמיך אהא דאפי' כי מפרך מדין ק' ד'
 אכתי אתי שפיר כמה מנינו וכו' ואנן מהדרין ד'
 דאפילו כמה מנינו לא אתי דאדמדמית לה לאמה
 דמני' ליכמה שאין כסף קונה בה ואמרינן מה ל'
 ליכמה שכן אין נקנית כשטר כלו דלאמה העבדיה
 ראוי לדמותה יותר מלדמותה ליכמ' שהרי זו דומה
 לאמה העבדיה כד' א' שהיא נקנית כשטר מה ש'
 שאין כן ביכמה וכו' ע"כ ודבריו תמוהים דלא מנינו
 מעול בתלמוד פרכא אמאי דמחייב הדבר במלמד
 ללמוד ממנו ולא שייך למפרך מה לאמה אלא על
 הדין שבלמד משם שנקנה בכסף אבל לומר מה
 לאמה שמתחייבת בכיאה מעולם לא מנינו ועד'
 שמה שאין בה ביאה משום דאין קניינה לשם אישות
 זה אינו ממה שיקשה שהרי אי לאו מעוטא דנכעלה
 למעט אמה העבדיה הוא אמה העבדי' אתיא כק' ז'
 עם שאין קניינה לשם אישות אלא דלא רנה הכתי'

בבן

Handwritten note in the left margin.

Handwritten note in the bottom margin.

אפשר לו
 יך בעה
 מדכתי
 ונראה
 כסף ידע
 כסף למה
 דלא כילף
 הוה כתיב
 קל וחומר
 ועט יכמה
 מה תוכיח
 מעט שטר
 בכסף
 ומתקדשת
 ונקנית
 דושי יעור
 זו לפרכא
 ח"כ איכא
 שכן איתו
 שאין לומ
 הוא
 נקט שכן
 ריך להביא
 דאדרכ
 אה דכונת
 ה דמטעם
 יך העבדו
 בכסף ל'
 איל וכסף
 הכר דהוא
 גדותה וכו'
 הכי חשוב
 למימ הכי
 ואת הכי הו'
 בא יניאות
 ת דטאווה
 דכה כעבו
 כתוב ת
 וניא מתוך
 לכסף אי
 עברין
 מיני פרכא
 ושום דאית
 ייה

כיון שהאב נזכר הקידושין לבד כיחא עמי למויף
דהיא אמרה הרי אני מקודשת לך או קנויה לך דהי
לישנא דאורייתא :

עוד

קשה כי היכי דהקשו על רש"י שכתב
דאמר הרי אתה מקודשת לי וכו'
אמאי לא הקשו על דבריו כמה שכתב ז"ל דיהבא
איהו לדירי' כסף וכו' דהא כסף דאביה הוא והיינו
סבור לו שמש' וכו' וכו' הו' פ"י על דברי רש"י ויתייש'
כאו' דיהבה איהו לדיריה כסף וקדשתו דאמרה
ליה התקדש וכו' כנר' דה"ק פ"י נתן לו כסף היינו
דאמר ליה התקדש וכו' אבל מלשון שכתב בסמוך
להו קידושין מה לי כסף דיריה וכו' לא יתכן כלל
זה וקישור אומר וז"ל וכרור שמאך כמה שסימונו לו
שאומר הרי אני מקודשת לך :

וקשה

לי על דבריהם ז"ל סגראה
מדבריהם דהיבא דנתן הוא
ואמרה היא אינה מקודשת דהא עיקר הכתיב לא
איצטריך אלא להכי לומר דאינה מקדשת ובגמרא
אמרינן לקמן דנתן הוא ואמרה היא ספקא הו' ד
וחיישין מדרבנן ונראה דלשון מדרבנן נראה
שאין הספק מדאורייתא אלא חששא דרבנן בעלמ'
וזה אמת אבל אי לא הוה תירוץ זה הייתי אומר ד
דכיון דלקמן איבא דרשא אחריתי ככי יקח שלא
יקח את עמנו אפס' כזה היה טעם הכסף והראשון
עיקר :

תוס

כתב רחמנא כי יקח ולא כי תקח
אשה את איש' לכאורה נראה
דהכנת דבריה' היא מדכתב הכי ולא כת' כי תקח
אשה את איש וזה אי אפס' דהא למה לן למכתב כי
תקח אשה את איש בלאו הכי שמעינן ליה מדכתב'
וינאה חונס וכו' ונראה דהכנת דבריהם כך
מדכתב כי יקח דמשמעונו הו' ולא כי תקח אשה
את איש :

ואכתי

קשה כיון שהתוספות הכריחו
למעלה דקרא דכי יקח איצטריך
לכתן הוא ואמר' היא דלא מהני הוה להו למימר
כת כי יקח ולא שתוקם לאיש ולשון תקח אשה את
איש משמע שאומרת הרי את מקודש לי והיה נראה
לומר דהכונה לומר ולא כי תקח אשה לאיש אבל
מלשון אומרם בסמוך בלאו הכי שמעינן מדכתב' כי
יקח ולא כי תקח אשה את איש ה' זה ודוק
לחוקק ה' :

עוד

קשה לי דלעיל בריש פרקין מסיק
ואיבע' אמאי הא מני ר"ש היא דתני
ר"ש או מכני מה אמרה תורה כי יקח איש אשה
ולא כתי' ולא תלקח אש' לאיש מפני שדרכו של איש
להלך וכו' והיכי קאמר ר"ש דדרכו של איש מדכתב
הכי דהא הוכרח לכתו' כן הכתוב לא שמעינן דנתן
הוא

כך משעש' זה והכא נעשה ק"ו הכי ומה האמה
שאית בקמיה כביאה לפי שלא רצה הכתוב ככך
נקני ככסף אש' שנקנית כביאה א"ד וכו' וזה פשוט
בכל התלמוד ופ"י הריטבא ז"ל ק"ש מאד דהא כיון
דאיבא לדמויי לאמה משום דנקנית בשטר ואיבא
לדמויי לינמה דנקנית כביאה נמנא הדבר נוספק
דליבא למימר דעדיף טפי לדמויי לאמה משום
חומרא דהא איתת ליה קולא אש' קבלה קדושין
מאחר וכיון שכן מאי פריך הא למה לי קרא הא
אתיא לה דהא מהך ק"ו אין הכרח כדפרי' ואפשר
דאליטבא דברייתא פריך רכיון דקיימפת מהך ק"ו
אש' כן איך שייך לומר להביא עוד קרא עליו אלא
שהריטבא ז"ל ק"ל דוה הו' כעין מה מנינו נמנ' דלא
פריך בגמרא ולא מירי נמנא שאין פירושו מהוור
ומה שכתתי הוא הנכון ודבר ברור הוא בכל ה
התלמוד :

ה' ואיצטריך

למכתב וכו' דאי
כתב רחמנא כי
יקח הוה אמינא קדושין דיהיב לה כעל דידה הו'
וכו' ויש לדקדק דהא למה לא איצטריך קרא
דגמרינן לה מהקשה דאמה העבריה ונראה דלא
שמעינן מהך היקשה אלא מילי דקנין וכך מלתא
הו' דאי תקש לאחרת אבל לא סיהא דומה לאחר'
בשאר דיניהם דאש' אחרת יקח בליקוחין דוקא
מושתעי דהא מהך טעמא לא נפק לן דיונא כמיתת
האדון מהך היקשה וכדאכתו' כסוגיית ע"ע בס"ד :
ואי כתב וינאה חונס וכו' היבא דיהבא
וכו' וקשה היכי שמעינן זה
מכי יקח הא כי יקח איצטריך למעט היבא דאמר
הרני איצטריך וכו' דכי יקח כתיב ולא שיקח את ע
עמנו עיין :

תוספות

היבא דיהבא וכו' וק' שהרי
באיש אינו נופל לשון קידושין
שאין נאמר בכך ויש לפ' שאו' הרי אני וכו' :
וקשה לי כיון דלשון קידושין אינו לישנא
דאורייתא אלא לישנא דרבנן
דאמר לה אכ"ע כהקדש כדאיתא בריש פרקין
כיון שלא הוקשה להו לתוס' אלא שאין נופל לשון
קידושין שאין נאמר וכו' אמאי לא פירשנו דלשון
קידושין לאו דוקא אלא האשה היא שאמרה
הרי את קנוי לי או את בעלי דבאיש נופל סביר
לשון זה :

ונראה

שבעבור זה כתבו התוס' וז"ל
דיהבא לדירי' לאו דוקא כלוא'
שאם היה מוכרח שהיא כותנת לו היינו אומרים
שהאשה אמרה זה הלשון בעבור שהיא כותנת לו
השמון אבל לישנא דיהבא לדירי' ע"כ אינו כמשמעו

הוא ואמרה היא אינה מקודשת והיכי מני למכתב ולא תלקח אשה לאיש :

ועוד

דאמאי קאמר ר' שמעון ולא כתיב כי תלקח אשה לאיש דהא למאי אינטריך למימר הכתוב כי תלקח דמוינאה חינט כפקא לן :

ונראה

דה"ק מדכתב הכי ולא הכי כלל מנר הכתוב הוה יש להוכיח דדרך האיט וכו' אבל נר' דאפי' היה אומר הכתוב כי תלקח אשה לאיש היינו שומעין הך דרשא דהכא דכי תלקח אשה לאיש משמע שהאיש הוא הלוקח לאשה אבל לא הוה שמעינן דדרך האיש להלך אחר האשה אבל באו' כי יקח איש אשה נר' דדרך האיש להלך וכו' ולא בעלם ממיה מה שיש בזאת הקושי' מן הדחוי ומה שכתבתי נר' כפי טרש הלשון אבל ממאי דכתב רש"י זל לקמן גבי נתן הוא ואמר היא פרטי' ולא כתי' כי תלקח וכו' הסך מה שכתבתי כתבו אזי לאו ג"ש הוה מוקמינן קרא דכי יקח איש אקדושי ביאה וכו' לי כיון דק"ל דאתקשו הויות להדרי

וקשה

כדאיתא כפרק גערה שנתפתתה דף מ'ו א"ס כן מקדושי ביאה ולפי' כסף גס כן וסטר ואי צריך קרא לכל הויה והויה בשטר מלן קרא לגומר כן : ונראה דאפשר דבשטר הוה מוקיש ליה לביאה אי משום דאיתקוש הויות להדרי ואינו נותן בידה כלום דבשטר אפי' על איבורי הנאה כשר אבל בכסף קס"ד דלא צריך נתן הוא ואמ' הוא כיון שנותן ההנאה בידה ולכך לא הוכירו התקפות בדבריהם שטר כלל :

הלכה ב'

ובעלה

מלמד שנקמי' בכיאה והלא דין הוא וכו' : וקשה דכילף ביאה באשה מרבתיב ביכמה יכא עליה ולקחה לו לאשה ופריך בגמרא לקמן ואימא לכולי' מלתא באשה ומשני אמר קרא ויכמה וכו' משמע דכמאי דלא מעט קרא אלא שנתפרט בהדיא דהיינו ביאה קאמר הכתוב דנחשב באשה משמע דביאה קונה באשה : ונראה דהכתוב קאמר שהיכמה יש לה דין אשה עם הכיאה אבל אינו מוכרח שהאשה תהא נקמית בכיאה וק"ל :

ומה

יכמה שאין נקמית בכסף נקמי' בכיאה וכו' אף על גב דהיכמה נקמית גס כן בעל כרחיה באשה לא ילפינן אלא מדעתה אין לן דיודא דרכא כחות ממה שדיינינן בק"ו נקטו מיני' דפייגון דוקא מדעתה דאין ככרש' שיהא האשה בע"כ :

כלל דהריו אינו נעשה פרכא :

ודע

דכהך ק"ו לא מצינן למילף שתהא הכיאה גומרת כמו ביאה דיכמה דאיכא למימר דיו אסוף דיבא שיהא ככסף שאימ גומר וליבא למפרך השתא מה ליכמה שכן ביאתה גומרת דאחר שעשינו דיו לא עבדינן מיניה פרכא וזה נראה לי כלל ברור כמדות ואין להקשות אליבא דרב הונא דחופה קונה דדון ק"ו מחופה שאינו קונה ביכמה ואפילו הכי קונה באשה ביאה שקונה ביכמה וכו' דהא חופ' לא למדנו אלא מכסף וסטר וכיאה כחדא מתלת כדלקמן ופשוט הוא בעיני' :

תוס'

ובעל' וכו' וא' תיפלו לי וכו' דמשמע צמי לשון ביאה כלומר דכסף למדנו מוקימה קימה וביאה ממשמעתי דקימה לחודא : כתבו דאי לא כתיב ובעלה וכו' אבל לחשב העראה נגמר ביאה שפיר דמי וכו' : וקשה כיון דלאו לענין קנין איתמר הכי למאי מהני הג"ש והתקפו כתבו כפ' הבא ע"י דהוי ג"ש מופכא :

ונראה

דמהני דלא להוי כארוסה אלא כיון שהערה בה אחר כסף להוי אשת איש לענין חנק אב השתא דאית בה ביאה כתובה בתורה השתא ילפינן העראה לענין קנין :

עוד

קשה לשתוק מהג"ש לענין העראה ותיתי' בק"ו וזימא הכי ומה כסף שאינו קונה ביכמה קונה באשה העראה שקונה ביכמה כדאית כפ' הבא ע"י מג"ש דביאה ביאה אימ דין שתקנה באשה מה לכסף שקי' אמה ביאה תוכיח שאינה קונה באמה וקונה באשה אף אני אביא העראה : ונראה דכיון דעיקר העראה ביכמה הוא לגמור קדושי' של ראשון סבר' הוא שאין ללמוד זה בק"ו ואף על פי שצפי כללי' המדות שיש לנו אין הכרח שייבא אלא לכסף ככרש' הוא שלא לעשות הך למידה :

תוספות

אמה העבריה תוכיח וכו' ומשני' אפי' לא כתיב אלא ובעל' היא גופ' לא איתא בק"ו דה"ל אמה העבריה תוכיח ע"כ דבריהם בלתי מכוואריס דהא מיעוט אמה מוכעל כפקא וע"כ פירושו הוי דוקא לאשה יש בעילה לא אמה וכיון שכן ממילא ידעינן דבאשה איכא בעילה ואין נאמר אמה תוכי' וכבר כתעורר כזה הרב מוהר"ל זל :

והנראה

דפירוש דבריייתא באו' והלא דין הוא פירושו הוי כדפריש' לעיל דנהי דקרא דכי יקח אינטריך לדרש דלקמן וממילא כפק לן כסף אבל התנא לא היה לו להוכיח מהכתוב

גבי למימך
לך דהי
ש' שכתב
ג' וכו'
זל דיהבא
זא והייתי
ע' ויתיש'
ג' דאמרה
בסף היינו
ג' כבמוך
יתכן כלל
סמינו לו'
ג' סכרה
הנתן הוא
כתוב לא
ת ובגמרא
זא הוי ד
ג' נראה
כן בעלמ'
אומר ד
קח שלא
והראשון
כי תקח
דה נראה
כי תקח
זכתב כי
מדכתו'
דיהם כך
קח אשה
הכריחו
אינטר'
למימר
אשה את
ה נראה
יש אבל
כתי' כי
ה ורוקח
ן מוקי'
א דתי'
ש אשה
של איש
מדכתב
ג' דנתן